

1 Ce înseamnă executare în materie civilă și comercială?

Executarea silită în materie civilă și comercială constă într-o acțiune în instanță introdusă de un creditor sau de o parte care solicită executarea împotriva unui debitor sau a unei persoane împotriva căreia se solicită executarea, în cadrul căreia creditorul solicită instanței să impună respectarea unei obligații datorate acestuia.

Executarea silită poate avea trei obiective: plata unei sume de bani; livrarea unui bun anume; sau îndeplinirea ori neîndeplinirea unei acțiuni.

Executarea silită poate lua forma unei proceduri judiciare standard (care poate fi ordinară, sumară sau individuală) sau a unei proceduri speciale.

Toate procedurile de executare silită a unei sume de bani iau forma unei proceduri judiciare standard ordinare, cu excepția celor enunțate mai jos, care iau forma unei proceduri sumare, și a procedurilor speciale de executare silită a obligațiilor în materie de întreținere.

Procedurile sumare sunt utilizate în cadrul procedurilor de executare silită a unor sume de bani pe baza următoarelor:

o hotărâre arbitrală sau o hotărâre judecătorească în cauze în care o astfel de hotărâre nu poate fi executată în cadrul acțiunii în instanță propriu-zise;

o cerere de somație de plată la care a fost anexat un titlu executoriu;

un titlu executoriu extrajudiciar legat de o obligație pecuniară restantă, garantată printr-o ipotecă sau un gaj;

un titlu executoriu extrajudiciar legat de o obligație pecuniară restantă a cărei valoare nu depășește dublul valorii pentru care este competentă instanța de prim grad de jurisdicție.

Chiar și atunci când este implicat unul dintre titlurile executorii menționate mai sus, este aplicabilă mai degrabă forma ordinară decât forma sumară în următoarele cazuri:

executarea unei obligații alternative, care depinde de o opțiune sau de o condiție;

atunci când obligația care trebuie executată trebuie să facă obiectul unei decontări în faza de executare și decontarea nu depinde de un simplu calcul aritmetic;

atunci când există un titlu executoriu, altul decât o hotărâre împotriva unuia dintre soți, iar partea care solicită executarea susține, în cererea de executare, că datoria este comună;

în procedurile de executare introduse doar împotriva unui debitor subsidiar care nu a renunțat la beneficiul executării silite (*beneficio da excussão prévia*).

Procedurile de executare referitoare la livrarea unui bun specific și la îndeplinirea unei acțiuni iau forma unei proceduri unice comune.

Executarea în vederea livrării unui bun specific poate fi transformată în executare pentru plata unei sume de bani atunci când nu poate fi găsit bunul pe care ar trebui să-l primească partea care solicită executarea. În acest caz, partea care solicită executarea poate solicita, în cadrul aceleiași proceduri, plata valorii bunului care ar fi trebuit să fie livrat și a pierderii care rezultă din absența livrării.

Executarea pentru îndeplinirea unei acțiuni poate fi transformată în executare pentru plata unei sume de bani dacă partea care cere executarea solicită despăgubiri pentru prejudiciul suferit și plata sumei în cauză.

Executarea obligațiilor de întreținere se face în cadrul unei proceduri speciale prin care:

partea care solicită executarea silită poate solicita să i se acorde o parte din sumele, salariul sau pensia pe care o primește o persoană împotriva căreia se solicită executarea sau să i se atribuie veniturile provenite din chirii al căror beneficiar este debitorul pentru plata ratelor scadente sau restante, iar acordarea sau atribuirea acestor sume este independentă de sechestrul;

atunci când reclamantul solicită să i se cedeze o parte din sumele, salariile sau pensiile debitorului, astfel cum s-a menționat anterior, organismul responsabil pentru plata acestora sau pentru prelucrarea plăților respective va fi înștiințat că trebuie să plătească partea atribuită direct reclamantului;

atunci când o parte care solicită executarea cere atribuirea veniturilor din chirii, aceasta trebuie să indice bunurile cărora li se aplică procedura, iar executorul judecătoresc va dispune executarea asupra bunurilor pe care le consideră suficiente pentru a acoperi plățile scadente și restante. Persoana împotriva căreia se solicită executarea poate fi audiată în acest scop;

partea împotriva căreia se solicită executarea silită este citată întotdeauna după impunerea sechestrului, iar obiecția sa față de executare sau față de punerea sub sechestrul nu suspendă executarea.

Procedura de executare este prevăzută la articolele 550 și 551 (formulare procedurale - Procedura de executare silită), la articolele 703-877 (Procedura de executare silită) și la articolele 933-937 (Dispoziții speciale privind executarea silită a obligațiilor în materie de întreținere) din Codul de procedură civilă (*Código de Processo Civil*), care pot fi consultate prin intermediul acestui [link](#).

2 Care este autoritatea sau autoritățile care au competență în materie de executare?

Autoritățile competente pentru executare sunt instanțele și executorii judecătorești.

Executarea propriu-zisă are loc printr-un proces de executare judiciară în care autoritățile competente sunt instanțele, asistate de executorii judecătorești. Pe lângă procesul judiciar, legea prevede și o „procedură extrajudiciară pre-executorie” (*procedimento extrajudicial pré-executivo*), care este opțională și pe care creditorul o poate folosi atunci când sunt îndeplinite anumite cerințe. Autoritățile competente pentru procedura extrajudiciară pre-executorie sunt executorii judecătorești.

Procedura de executare silită judiciară

Executarea începe prin depunerea cererii de executare în instanță. Modelul și condițiile de depunere a cererii de executare sunt stabilite printr-un ordin ministerial de punere în aplicare (*Portaria*), și anume Ordinul ministerial de punere în aplicare nr. 282/2013 din 29 august 2013 de reglementare a diverselor aspecte ale acțiunilor de executare silită în materie civilă (astfel cum a fost modificat, la data revizuirii prezentei fișe informative, prin Ordinul nr. 239/2020 din 12 octombrie 2020), care poate fi consultat accesând [linkul](#).

Formularele care trebuie să fie utilizate de către partea care solicită executarea în cazul unei proceduri de executare care nu necesită reprezentare legală de către un avocat, un avocat stagiar sau un reprezentant juridic sunt disponibile pe [portalul CITIUS](#).

Cererea de executare

Cererea de executare a unei hotărâri

Executorul judecătoresc trebuie să fie numit de partea care solicită executarea. Dacă partea respectivă nu face acest lucru, grefierul instanței numește un executor judecătoresc în mod automat și aleatoriu. În cazurile excepționale prevăzute de lege, atribuțiile unui executor judecătoresc pot fi îndeplinite de un funcționar judiciar.

În general, repartizarea competențelor între instanță și executorul judecătoresc este următoarea:

Este responsabilitatea executorului judecătoresc să îndeplinească toate formalitățile de executare silită care nu sunt atribuite grefierului sau nu țin de competența judecătorului, inclusiv, mai exact, următoarele: somații, notificări, publicarea, consultarea bazelor de date, punerea sub sechestru și evidența bunurilor puse sub sechestru, decontări și plăți.

Chiar și atunci când o cauză nu se încheie cu pronunțarea unei hotărâri, executorul judecătoresc trebuie să se asigure că acțiunile care decurg din cauza respectivă și care necesită intervenția sa sunt îndeplinite în mod corect.

Pe lângă competențele atribuite în mod expres prin lege, este de responsabilitatea grefierului instanței să asigure buna desfășurare a aspectelor administrative și gestionarea procesului și să pună în aplicare ordinele judecătorești, atât în faza preliminară, cât și în cadrul procedurii de fond, cu excepția etapelor legate de citație, care țin de responsabilitatea executorului judecătoresc.

De asemenea, țin de responsabilitatea grefierului instanței să îl înștiințeze pe executorul judecătoresc cu privire la procedurile de fond sau la etapele actuale și la acțiunile legate de acestea care pot influența procedurile.

În special:

Responsabilitățile judecătorului:

să emită un ordin judecătoresc preliminar, dacă este necesar;

să se pronunțe cu privire la obiecțiile împotriva executării silite și a punerii sub sechestru și să verifice și să stabilească ordinea de prioritate a creanțelor în termen de maximum trei luni de la data înregistrării obiecției sau a creanței;

să se pronunțe, fără posibilitatea unei căi de atac, cu privire la contestațiile împotriva măsurilor și deciziilor executorului judecătoresc;

să decidă cu privire la alte probleme semnalate de executorul judecătoresc, de părți sau de terți intervenienți.

Responsabilitățile executorului judecătoresc:

să ia măsurile necesare pentru a verifica legalitatea titlului executoriu și să consulte evidențele computerizate ale executărilor silite și bazele de date online care pot fi consultate direct pentru a stabili ce bunuri pot fi puse sub sechestru;

să prezinte o citație persoanei împotriva căreia se solicită executarea silită, inclusiv în cazurile în care persoana în cauză este citată pentru a indica bunurile care pot fi puse sub sechestru în cazul în care nu au fost identificate astfel de bunuri;

să pună efectiv sub sechestru bunurile și să comunice citațiile care au loc după punerea sub sechestru;

să efectueze vânzarea, decontarea și plata.

În cazul procedurilor de executare silită introduse în Portugalia, competența materială a instanțelor este următoarea:

(articolele 111-131 din Legea nr. 62/2013 din 26 august 2013, care poate fi consultată accesând acest [link](#))

camerele de executare ale instanței districtuale centrale (*Instância Central do Tribunal de Comarca*) sunt competente în ceea ce privește procedurile civile de executare, cu excepția următoarelor cazuri: competența conferită instanțelor specializate în dreptul proprietății intelectuale, dreptul concurenței, reglementării și supravegherii, dreptul maritim, dreptul familiei și minori, dreptul muncii, dreptul comercial, precum și în ceea ce privește executarea hotărârilor pronunțate de o instanță penală care, în temeiul procedurii penale, nu pot fi tratate într-o instanță civilă.

Dacă nu există o instanță de executare sau o altă cameră sau instanță specializată care să dețină competența în materie, competența revine instanțelor cu competență generală (sau, dacă există, instanței civile relevante) din cadrul instanței districtuale locale (*Instância Local do Tribunal de Comarca*).

Competența teritorială a instanțelor portugheze pentru inițierea procedurilor de executare silită este următoarea (articolele 85-90 din Codul de procedură civilă, care pot fi consultate accesând acest [link](#))

Ca regulă generală, instanța de la domiciliul debitorului este competentă în ceea ce privește executarea silită, cu excepția cazului în care se prevede altfel într-o dispoziție legală specifică sau în normele prezentate în continuare.

Creditorul poate opta pentru instanța din locul în care trebuie să fie îndeplinită obligația în cazul în care debitorul este persoană juridică sau în cazul în care domiciliul creditorului se află în zona metropolitană a orașelor Lisabona sau Porto și debitorul își are domiciliul în aceeași zonă metropolitană.

Dacă executarea silită are ca obiect predarea unui anumit obiect sau o datorie cu garanție reală, este competentă instanța în a cărei rază teritorială se află obiectul sau, respectiv, cea de la locul în care se află bunurile grevate.

Atunci când procedura de executare silită urmează să fie introdusă la instanța în a cărei rază teritorială se află reședința debitorului iar debitorul nu își are reședința în Portugalia, dar deține bunuri în această țară, este competentă instanța în a cărei rază teritorială se află bunurile în cauză.

Instanța în a cărei rază teritorială se află bunurile este competentă și atunci când: procedura de executare silită trebuie să fie introdusă în fața unei instanțe portugheze, deoarece aceasta se referă la valabilitatea constituirii/lichidării unor societăți/altor persoane juridice având sediul social în Portugalia sau la valabilitatea deciziilor organelor de conducere ale acestora; și nu survine niciuna dintre situațiile prevăzute în normele de executare prezentate anterior sau în continuare.

În cauzele care implică mai multe proceduri de executare silită a căror evaluare țin de competența unor instanțe diferite, va fi competentă instanța de la domiciliul debitorului.

În cadrul executării unei hotărâri pronunțate de instanțele portugheze, cererea de executare silită este depusă în cadrul procedurii în care a fost pronunțată hotărârea în cauză, iar executarea este înregistrată în dosarul cauzei. Dacă cauza ajunge ulterior în apel, se transferă o copie a dosarului. Atunci când o secție specializată este competentă în materie de executare silită, o copie a hotărârii judecătorești, cererea care a stat la originea executării silite și documentele de însoțire trebuie să fie transmise secției specializate cât mai curând posibil.

În cazul unei decizii luate în cadrul unei proceduri de arbitraj derulată în Portugalia, instanța competentă pentru executare este instanța districtuală în raza căreia a avut loc arbitrajul.

Dacă a fost sesizată instanța de apel sau Curtea Supremă de Justiție, este competentă instanța în a cărei rază teritorială își are domiciliul debitorului.

Pentru executările silite având ca obiect cheltuieli, amenzi sau compensații datorate ca urmare a unui abuz de procedură, competența aparține instanței în fața căreia s-a desfășurat procedura care a condus la notificarea cheltuielilor sau a compensației în cauză. Executările silite având ca obiect cheltuieli, amenzi sau compensații se desfășoară prin conexare cu cauza principală.

Atunci când ordonanța de plată a cheltuielilor, amenzilor sau compensațiilor a fost pronunțată de o instanță de apel sau de Curtea Supremă de Justiție, executarea are loc la instanța de prim grad de jurisdicție care are competență în zona în care a fost judecată cauza.

Pentru executarea bazată pe o hotărâre pronunțată în străinătate, inclusiv pe un titlu executoriu european, competența revine instanței de la domiciliul părâtului.

Procedura extrajudiciară pre-executorie

Ca o alternativă la procedura judiciară, creditorii pot alege să utilizeze o procedură administrativă prealabilă, denumită PEPEX [*procedimento extrajudicial pré-executivo* (procedură extrajudiciară pre-executorie)].

Executorii judecătorești sunt autoritatea competentă pentru punerea în aplicare a măsurilor în cadrul acestei proceduri.

Puteți utiliza PEPEX în următoarele cazuri: hotărâri de executare naționale; alte titluri executorii naționale; hotărârile pronunțate în străinătate care au fost declarate executorii; hotărârile al căror caracter executoriu rezultă din legislația, tratatele sau convențiile UE care sunt obligatorii pentru Portugalia; titluri executorii europene. În oricare dintre aceste cazuri, trebuie îndeplinite următoarele cerințe:

creditorul trebuie să dețină un titlu executoriu care îndeplinește cerințele pentru aplicarea formei sumare a procedurii standard de executare pentru plata unei sume de bani; și

atât reclamantul, cât și părătul trebuie să dețină coduri de identificare fiscală în Portugalia, indiferent de cetățenia sau de reședința lor.

Executorii judecătorești caută bunurile și veniturile după codul de identificare fiscală al părătului și pot face acest lucru numai în bazele de date portugheze (nu pot consulta baze de date din alte state membre). Legislația portugheză permite atât persoanelor fizice, cât și persoanelor juridice străine să solicite un cod de identificare fiscală chiar dacă nu desfășoară nicio activitate în Portugalia și nu își au reședința în această țară.

PEPEX este o procedură electronică, în care nu se mai folosesc documente pe suport de hârtie. De asemenea, ea este rapidă și mai puțin costisitoare decât procedura judiciară. **Cererea inițială** este transmisă direct de către creditor accesând următoarea platformă informatizată:

Accesul la portalul autorității fiscale și vamale se obține prin intermediul datelor de autentificare sau prin certificatul digital aferent „cardului de cetățenie” (*cartão de cidadão*).

Atunci când un creditor numește un reprezentant autorizat, avocații (*Advogados*) și reprezentanții juridici (*Solicitadores*) pot accesa platforma cu ajutorul unui certificat digital emis în acest scop de către organismele profesionale de care aparțin.

La depunerea cererii, procedura este alocată în mod automat unui executor judecătorec, iar creditorii obțin rapid (în general, în cinci zile de la depunerea cererii) informații despre posibilitatea reală de recuperare a banilor care le sunt datorati sau confirmarea oficială a faptului că sumele în cauză nu pot fi colectate în scopuri fiscale, fără a fi nevoie să se recurgă la proceduri judiciare.

Scopul principal al acestei proceduri este obținerea plății voluntare. Măsurile de punere sub sechestru/poprire nu pot avea loc în cadrul unei proceduri PEPEX. Pentru aplicarea acestui tip de măsuri, procedura PEPEX trebuie transformată în procedură de executare.

În timpul unei proceduri PEPEX, destinatarul cererii poate efectua o plată voluntară sau poate încheia un acord de plată cu solicitantul.

Ori de câte ori un solicitant optează pentru notificarea celeilalte părți, aceasta este notificată personal de către un executor judecătorec.

Debitorii care sunt citați în mod valabil cu privire la procedură și nu iau nicio măsură vor fi incluși în lista publică a debitorilor, iar confirmarea privind imposibilitatea colectării menționată mai sus poate fi astfel emisă în scopuri juridice și fiscale. Ulterior, prin plata integrală a creanței, această situație va fi inversată odată cu eliminarea numelui debitorului din listă și cu notificarea autorității fiscale.

Într-o procedură PEPEX, părțile pot solicita intervenția unui judecător: solicitantul poate transforma procedura PEPEX într-o procedură de executare în cazul în care nu s-a obținut plata voluntară; destinatarul cererii poate face acest lucru prin prezentarea unei obiecții față de procedura PEPEX.

În ceea ce privește costurile, procedura PEPEX este mai puțin costisitoare decât procedura judiciară. În schimbul unei sume de doar 51,00 EUR plus TVA, creditorii pot afla dacă recuperarea creanței este sau nu viabilă, indiferent de valoarea creanței respective. Dacă se obține colectarea, costurile pot depăși 51,00 EUR, după caz.

De asemenea, trebuie menționat faptul că, dacă procedura PEPEX este transformată în procedură de executare, creditorii sunt scutiți de la plata taxelor judiciare inițiale.

Procedura PEPEX este prevăzută de Legea nr. 32/2014 din 30 mai 2014, care poate fi consultată prin intermediul acestui [link](#) și este reglementată prin Ordinul nr. 233/2014 din 14 noiembrie 2014, care poate fi consultat accesând linkul [Ordinul privind Pepex](#).

3 Care sunt condițiile în care poate fi emis un titlu executoriu sau o hotărâre executorie?

3.1 Procedura

Întreaga procedură de executare se bazează pe un titlu executoriu care stabilește scopul și limitele acțiunii de executare. Se consideră că titlurile executorii includ dobânda de penalizare pentru plăți întârziate aplicabilă, la rata legală, pentru obligația în cauză.

Hotărârile sunt executorii și titlurile executorii pot fi emise în următoarele circumstanțe:

a) Hotărâri împotriva părătului

O hotărâre este considerată ca fiind titlu executoriu numai după ce devine definitivă, cu excepția cazului în care calea de atac introdusă împotriva acesteia nu are efect suspensiv.

Din punctul de vedere al executării silite, ordinele și orice alte hotărâri sau acte emise de autoritatea judiciară care necesită respectarea unei obligații sunt echivalente unor hotărâri judecătorești. Hotărârile instanțelor de arbitraj (*Tribunal Arbitral*) au forță executorie în aceleași condiții ca și hotărârile pronunțate de instanțele ordinare.

Fără a aduce atingere dispozițiilor prevăzute în tratate, în convenții, în regulamentele Uniunii Europene și în legile speciale, hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești sau de arbitri în afara teritoriului național nu pot servi drept temelie pentru executare decât după ce au fost examinate și confirmate de instanța portugheză competentă.

Titlurile executorii emise în alte țări nu trebuie să fie examinate pentru a fi executorii în Portugalia.

b) Documentele întocmite sau certificate de un notar sau de alte entități sau specialiști cu competențe în acest scop, care servesc la stabilirea sau recunoașterea unei obligații

Documentele întocmite sau autentificate de un notar sau de alte entități sau specialiști cu competențe în acest scop, prin care se convine asupra plăților viitoare sau se stabilesc obligații viitoare, pot servi drept temelie pentru executare, în măsura în care se dovedește, printr-un document întocmit în conformitate cu clauzele prezentate în astfel de documente, sau, în cazul în care nu există astfel de clauze, printr-un document cu forță executorie proprie, că o plată a fost efectuată pentru încheierea unui acord comercial sau că o obligație a fost stabilită ca urmare a încheierii unei tranzacții între părți.

Documentele semnate în numele altei persoane au forță executorie doar dacă semnătura a fost autentificată de un notar sau de alte entități sau specialiști cu competențe în acest sens.

c) Titluri de creanță, inclusiv dacă acestea sunt scrise doar de mână, cu condiția ca, în acest caz, faptele care constituie relația subiacentă să se regăsească în documentul respectiv sau să fie menționate în cererea de executare

Titlurile de creanță includ cecuri, cambii și bilete la ordin.

d) Documente a căror forță executorie este conferită printr-o dispoziție specială

De exemplu, cererile de somații la care a fost anexat un titlu executoriu și procesele-verbale ale adunărilor asociațiilor de proprietari.

3.2 Condițiile principale

În ceea ce privește creanța

Creanța trebuie să fie certă, scadentă și să aibă un quantum fix. În cazul în care creanța nu este conformă cu titlul, executarea va începe cu măsuri care să asigure faptul că obligația este certă, scadentă și are un quantum fix.

În ceea ce privește creditorul

Creanța care urmează să fie executată trebuie să fie solicitată de persoana desemnată drept creditor în cadrul titlului executoriu. În cazul în care titlul este o garanție la purtător, executarea va fi solicitată de către purtătorul titlului.

În cazul în care a intervenit o succesiune cu privire la dreptul sau obligația în cauză, executarea trebuie să aibă loc între succesorii persoanelor care figurează în titlu în calitate de creditor sau debitor al obligației de executare. În cererea de executare, partea care solicită executarea trebuie să expună faptele care constituie succesiunea.

În ceea ce privește debitorul

Executarea trebuie solicitată împotriva persoanei care are rolul de debitor în cadrul titlului.

Activele persoanei împotriva căreia se solicită executarea silită sunt puse sub sechestru chiar dacă, pentru orice motiv, acestea sunt în posesia unei părți terțe, dar fără a se aduce atingere drepturilor pe care un astfel de terț este îndreptățit să le pretindă față de partea care solicită executarea.

Executarea unei datorii garantate cu o garanție reală pe activele unei părți terțe trebuie să fie îndreptată în mod direct împotriva respectivei părți terțe în cazul în care partea care solicită executarea dorește să execute garanția, în pofida faptului că debitorul poate, de asemenea, să fie acționat în instanță imediat.

Atunci când procedura de executare este îndreptată exclusiv împotriva părții terțe și este recunoscut faptul că activele grevate de garanții reale sunt insuficiente, partea care solicită executarea poate, în cadrul aceleiași proceduri, să solicite continuarea procedurii de executare împotriva debitorului, care va fi acționat în instanță pentru satisfacerea integrală a cererii. Atunci când activele grevate aparțin debitorului, dar sunt în posesia unei părți terțe, aceasta din urmă, împreună cu debitorul, pot fi acționați în instanță împreună.

Într-o procedură de executare silită introdusă împotriva unui debitor subsidiar, activele acestuia nu pot fi puse sub sechestru înaintea activelor debitorului principal, cu condiția ca debitorul subsidiar să invoce în mod întemeiat beneficiul executării silite în termenul prevăzut pentru prezentarea obiecțiilor împotriva executării.

Atunci când activele deținute în comun de un cuplu căsătorit sunt puse sub sechestru în cadrul unei proceduri de executare îndreptate împotriva unuia dintre soți întrucât se consideră că partea împotriva căreia se solicită executarea silită nu deține suficiente active, soțul acestei părți este înștiințat că poate să solicite separarea legală a activelor sau să adauge un certificat care confirmă că o astfel de acțiune este pendinte, fiind deja solicitată separarea activelor; în caz contrar, procedura de executare este îndreptată asupra bunurilor comune.

Atunci când se introduce o procedură de executare împotriva unuia dintre soți, partea care solicită executarea poate susține, furnizând motivele acestei susțineri, că datoria, înregistrată într-un alt titlu decât hotărârea judecătorească, este comună. În astfel de cazuri, soțul părții împotriva căreia se solicită executarea silită este înștiințat că poate să declare dacă acceptă faptul că datoria este comună, pe baza motivelor invocate; în caz contrar, dacă soțul nu prezintă o astfel de declarație, datoria este considerată comună, fără să se aducă atingere unei eventuale contestații pe care o poate depune soțul în cauză.

Atunci când se introduce o procedură de executare silită împotriva unuia sau a mai multor proprietari comuni ai unui patrimoniu autonom sau ai unui patrimoniu comun, activele cuprinse în patrimoniul autonom, o fracțiune a acestora sau o parte specifică a patrimoniului comun nu pot fi puse sub sechestru. În cazul în care procedura de executare este îndreptată împotriva moștenitorilor, doar activele care au fost primite de la defunct pot fi puse sub sechestru.

Atunci când sechestrul privește alte active, partea împotriva bunurilor căreia se solicită punerea sub sechestru poate solicita executorului judecătoresc eliberarea bunurilor, indicând ce bunuri succesoriale are în posesie. Solicitarea va fi acceptată dacă partea care solicită executarea, după ce a fost audiată, nu are obiecții. Dacă partea care solicită executarea silită se opune eliberării bunurilor, partea împotriva căreia se solicită executarea poate obține eliberarea acestora numai dacă moștenirea a fost acceptată fără condiții (fără să se fi deschis o procedură de inventariere) și dacă această din urmă parte afirmă și dovedește în instanță:

(a) că activele puse sub sechestru nu provin din patrimoniu;

(b) că nu a primit din patrimoniu mai multe active decât cele declarate sau, în caz contrar, că aceste alte active au fost utilizate pentru acoperirea pasivelor aferente patrimoniului.

Dispozițiile legale pe care se bazează acest sistem sunt cele menționate în răspunsul la întrebarea nr. 1.

4 Obiectul și natura măsurilor executorii

Principalele măsuri de executare sunt:

punerea sub sechestru;

vânzarea;

plata;

livrarea unui bun;

îndeplinirea unei acțiuni de către o altă parte pe spezele părții împotriva căreia se solicită executarea silită.

Aceste măsuri principale de executare pot fi precedate sau urmate de alte măsuri necesare punerii în aplicare a acestora (de exemplu, alegerea îndeplinirii unei acțiuni atunci când obligația este alternativă; dovada că s-a respectat o condiție sau s-a prestat un serviciu de care depinde obligația care trebuie executată; lichidarea obligației care trebuie executată atunci când este nelichidă; evaluarea costului îndeplinirii fungibile de către un terț; consultări prealabile pentru localizarea și identificarea bunurilor care pot fi puse sub sechestru; înregistrarea sechestrului; stabilirea unui depozitar pentru bunurile puse sub sechestru; publicarea vânzării bunurilor puse sub sechestru; comunicarea vânzării către oficiul de înregistrare).

Alegerea măsurilor de executare depinde de scopul executării, care poate fi: plata unei sume de bani; livrarea unui obiect specific; sau îndeplinirea unei acțiuni.

În cadrul procedurilor de executare silită pentru plata unei sume de bani, măsurile de executare cele mai adecvate scopului procedurii de executare sunt punerea sub sechestru, vânzarea și plata.

În cadrul procedurilor de executare pentru livrarea unui bun specific, măsura de executare cea mai adecvată scopului procedurii de executare este livrarea bunului în cauză de către executorul judecătoresc. În cazul în care bunul pe care ar trebui să-l primească partea care solicită executarea nu poate fi găsit, partea în cauză poate transforma acțiunea într-o procedură de executare pentru plata unei sume de bani prin achitarea valorii bunului plus prejudiciul rezultat din absența livrării.

În cadrul procedurilor de executare pentru îndeplinirea unei acțiuni, pot exista două măsuri alternative de executare adecvate: fie, în cazul în care acțiunea este fungibilă, îndeplinirea acțiunii de către o altă persoană, pe spezele părții împotriva căreia se solicită executarea silită, plus compensația pentru întârziere; fie, în cazul în care acțiunea este nefungibilă, plata unei despăgubiri pentru prejudiciul suferit, la care se poate adăuga o penalitate cu titlu cominatoriu. Atunci când partea care solicită executarea cere o compensație pentru prejudiciul suferit, acțiunea este transformată într-o procedură de executare pentru plata unei sume de bani.

4.1 Ce tipuri de bunuri pot face obiectul executării?

Toate bunurile debitorului care pot fi puse sub sechestrul pot face obiectul executării silite.

Executarea poate viza bunurile terților atunci când acestea sunt legate de garanția de creditare sau dacă fac obiectul unei acțiuni în detrimentul creditorului, pe care creditorul a contestat-o cu succes.

Numai bunurile și drepturile care pot fi evaluate în bani pot fi puse sub sechestrul. Activele care nu se încadrează într-o activitate comercială legală nu pot fi puse sub sechestrul.

În ceea ce privește normele menționate mai sus, următoarele active pot face obiectul executării:

bunurile imobile
bunurile mobile
creditele
titlurile de valoare
drepturile
drepturile viitoare
depozitele bancare
indemnizațiile sau salariile
activele indivize
participațiile la capitalul societăților
spațiile comerciale.

4.2 Care sunt efectele măsurilor executorii?

Efectele punerii sub sechestrul

Cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres prin lege, partea care solicită executarea silită dobândește, prin intermediul sechestrului, dreptul de a primi plățile datorate înaintea oricărui alt creditor care nu beneficiază de o garanție reală prealabilă.

În cazul în care activele părții împotriva căreia se solicită executarea silită au fost deja confiscate, prioritatea sechestrului se referă la data la care au fost confiscate respectivele active.

Fără a aduce atingere normelor care reglementează înregistrarea, niciun act de cedare, grevare sau închiriere de bunuri puse sub sechestrul nu poate fi invocat împotriva executării.

Atunci când se execută poprirea asupra oricărei creanțe a debitorului, nici lichidarea creanței pentru un motiv care depinde de voința părții împotriva căreia se solicită executarea sau a debitorului acesteia, care a avut loc după poprire, nu poate fi invocată împotriva executării.

Plata integrală sau atribuirea, înainte de poprire, a taxelor de închiriere care nu sunt scadente nu poate fi invocată împotriva părții care solicită executarea, în măsura în care aceste taxe de închiriere se referă la perioade de timp care nu au expirat încă la data popririi.

În cazul în care bunul pus sub sechestrul este pierdut, expropriat sau suferă o scădere a valorii, iar în oricare dintre cazuri se pune problema unei despăgubiri din partea terților, partea care solicită executarea păstrează, asupra creanțelor în cauză sau a sumelor de bani plătite cu titlu de compensație, dreptul pe care îl avea asupra bunului.

Efectele vânzării

În urma unei vânzări efectuate în cadrul executării silite cumpărătorului îi revin acele drepturi asupra bunului vândut pe care le deținea partea împotriva căreia s-a efectuat executarea silită.

Activele sunt transferate degrevate de gajuri și de orice alte drepturi reale care nu au fost înregistrate anterior confiscării, punerii sub sechestrul sau sub garanție, cu excepția celor constituite la o dată anterioară, care produc efecte cu privire la terți indiferent de înregistrare.

Drepturile terților menționate mai sus, care expiră, sunt transferate în veniturile realizate din vânzarea bunurilor în cauză.

Efectele plății

Plata lichidează executarea silită.

Plata poate avea loc prin transferul unei sume de bani, prin alocarea de active către creditor, alocarea de venituri sau plata în rate printr-un acord între partea care solicită executarea și partea împotriva căreia se solicită executarea.

Efectele livrării unui obiect

Dacă partea împotriva căreia se solicită executarea silită nu livrează bunul în mod voluntar, dispozițiile care reglementează punerea sub sechestrul se pot aplica, mutatis mutandis, ca măsură alternativă, asupra executării silite a livrării, efectuându-se căutările și alte măsuri necesare.

Livrarea poate implica bunuri aparținând statului, altor persoane juridice publice, concesionarilor de lucrări sau servicii publice sau organizațiilor caritabile.

În cazul unor bunuri mobile care trebuie stabilite prin numărare, cântărire sau măsurare, executorul judecătoresc dispune efectuarea operațiunilor esențiale în prezența sa și livrează cantitatea datorată părții care solicită executarea.

În cazul bunurilor imobile, executorul judecătoresc transferă dreptul de proprietate părții care solicită executarea prin înmânarea actelor de proprietate și a cheilor, după caz, și înștiințează partea împotriva căreia se solicită executarea, chiriașii și orice persoană aflată în posesia bunurilor, pentru a se asigura că aceștia respectă și recunosc drepturile părții care solicită executarea.

Atunci când un bun este deținut în comun cu alte părți interesate, partea care solicită executarea primește dreptul de proprietate asupra cotei-părți corespunzătoare din bunul respectiv.

Dacă proprietatea este reședința principală a părții împotriva căreia se solicită executarea, în cazul în care există dificultăți semnificative în găsirea unui alt domiciliu pentru partea în cauză, executorul judecătoresc informează în avans consiliul municipal și instituțiile de asistență socială competente.

Dacă proprietatea este reședința principală a părții împotriva căreia se solicită executarea și această parte a închiriat proprietatea respectivă, executorul judecătoresc suspendă livrarea în cazul în care se arată printr-un certificat medical – care indică perioada pentru care trebuie menținută suspendarea executării – că măsura pune în pericol viața persoanei aflate în incintă, din cauza unei boli acute.

Efectele îndeplinirii unei acțiuni

Dacă partea care solicită executarea optează pentru îndeplinirea acțiunii de către o altă persoană, această parte solicită numirea unui expert care să evalueze costul implicat.

După încheierea evaluării, se pun sub sechestrul activele necesare pentru plata sumei stabilite, urmându-se celelalte condiții ale procedurii de executare silite pentru plata unei sume de bani.

În cazul în care se impune debitorului să nu îndeplinească o anumită acțiune, dar acesta procedează totuși la respectiva acțiune, creditorul va avea dreptul să solicite ca lucrările – dacă există lucrări finalizate – să fie demolate pe spezele persoanei care avea obligația de a se abține de la realizarea lor.

Acest drept încetează și se acordă doar compensații pe baza condițiilor generale, dacă prejudiciul suferit de debitor din cauza demolării este considerabil mai mare decât prejudiciul suferit de creditor.

4.3 Care este valabilitatea măsurilor de acest fel?

Vânzarea, plata, livrarea unui bun și îndeplinirea unei acțiuni sunt măsuri de executare care, odată efectuate, nu au o perioadă de valabilitate. Același lucru se aplică și în cazul punerii sub sechestru, sub rezerva caracteristicilor indicate mai jos în legătură cu sechestrul asupra bunurilor care fac obiectul înregistrării.

În ceea ce privește sechestrul asupra bunurilor imobile supuse înregistrării, înregistrarea sechestrului este obligatorie și trebuie să fie efectuată de executorul judecătoresc. În anumite cazuri prevăzute în mod expres de lege, înregistrarea sechestrului trebuie să aibă caracter provizoriu. Când se întâmplă acest lucru, înregistrarea provizorie expiră dacă nu este transformată în înregistrare permanentă sau nu este reînnoită în termenul prevăzut în acest sens. Prin urmare, în cazul sechestrului asupra unor bunuri supuse înregistrării și înregistrate cu caracter provizoriu, executorul judecătoresc trebuie să se asigure că înregistrarea provizorie este transformată în înregistrare permanentă – dacă acest lucru devine posibil între timp – sau este reînnoită pentru perioada necesară.

În sfârșit, procedurile de executare care au fost deschise se pot încheia în cadrul procesului de diligență destinat localizării bunurilor debitorului, fără a ajunge la plată, în cazul în care procesul de diligență nu dă rezultate până la expirarea termenelor prevăzute de Codul de procedură civilă, în funcție de cauza în discuție și de forma aplicabilă a procedurii.

Dispozițiile legale pe care se bazează acest sistem sunt cele menționate în răspunsul la întrebarea nr. 1.

5 Există posibilitatea de a ataca hotărârea care stabilește o măsură de acest fel?

În sens larg, termenul „cale de atac” (*recurso*) se referă la obiecția împotriva executării, la obiecția împotriva punerii sub sechestru și la calea de atac în sensul strict.

Obiecția împotriva executării

Persoana împotriva căreia se solicită executarea poate contesta executarea, prezentând obiecții împotriva executării în termen de 20 de zile de la data citării. Fără a aduce atingere dispozițiilor dreptului internațional și al UE, care sunt obligatorii pentru Portugalia și au prioritate, în conformitate cu legislația națională, motivele pentru prezentarea unei obiecții împotriva executării variază în funcție de măsura în care executarea se bazează pe o hotărâre judecătorească (gamă mai restrânsă de motive posibile), pe o hotărâre arbitrală (gamă puțin mai extinsă de motive) sau pe un titlu executoriu diferit (gamă și mai extinsă de motive).

Atunci când executarea silită se bazează pe o hotărâre judecătorească, obiecțiile se pot baza numai pe următoarele motive:

titlul nu există sau nu poate fi executat;

dosarul sau copia certificată sunt falsificate sau inexacte și acest lucru influențează condițiile de executare,

absența unei cerințe procedurale de care depinde regularitatea procedurii de executare, fără a aduce atingere îndeplinirii acesteia;

neparticiparea părâtului la procesul de fond, în cazul în care survine oricare dintre situațiile prevăzute la articolul 696 litera (e) din Codul civil (citația nu a fost notificată sau citația este nulă și neavenită; necunoașterea citației din motive care nu pot fi imputate părâtului; lipsa obiecțiilor ca urmare a unui caz de forță majoră);

incertitudinea, imposibilitatea executării sau nelichiditatea obligației care trebuie executate, care nu au fost abordate în etapa inițială a procedurii de executare;

cauza a fost judecată înainte de executarea hotărârii;

orice factor care lichidează sau modifică obligația, cu condiția ca acesta să fie ulterior încheierii dezbaterilor în cadrul procesului de fond și să se poată furniza dovezi documentare; prescrierea temporală a dreptului sau a obligației, care poate fi dovedită prin orice mijloace;

o cerere reconvențională introdusă împotriva persoanei care solicită executarea, cu scopul de a obține compensarea creanțelor;

atunci când este vorba de o hotărâre arbitrală de recunoaștere sau de tranzacție, orice motiv de nulitate sau de invaliditate a acestor acte.

Dacă executarea se bazează pe o hotărâre arbitrală, se pot invoca, pe lângă motivele de obiecție împotriva executării enumerate mai sus, motivele pe care se poate baza anularea judiciară a hotărârii respective, fără a se aduce atingere dispozițiilor [Legii privind arbitrajul voluntar \(Lei da Arbitragem Voluntária\)](#).

Dacă executarea nu se bazează pe o hotărâre judecătorească sau pe o cerere de chemare în judecată a căreia i s-a anexat un titlu executoriu, pe lângă motivele de obiecție împotriva executării bazate pe o hotărâre judecătorească deja enumerate, orice alte motive care pot fi invocate cu titlu de apărare în procedura de fond.

Obiecția împotriva punerii sub sechestru

Partea împotriva căreia se solicită executarea silită, soțul/soția acestei părți și terții pot prezenta obiecții împotriva punerii sub sechestru a anumitor bunuri, în următoarele cazuri.

În cazul în care se pune sechestru pe bunuri aparținând părții împotriva căreia se solicită executarea silită, partea în cauză poate prezenta obiecții împotriva sechestrului pentru oricare dintre următoarele motive:

inadmisibilitatea punerii sub sechestru a bunurilor care fac efectiv obiectul acestuia sau a măsurii în care a fost executat sechestrul;

executarea imediată a sechestrului asupra activelor care satisfac numai în mod subsidiar datoria executată;

punerea sub sechestru a activelor care, întrucât nu satisfac – în temeiul dreptului material – datoria ce se execută silit, nu ar trebui să fie afectate de măsură.

În cazul în care sechestrul sau orice confiscare sau livrare de bunuri impusă pe cale judecătorească încalcă dreptul de proprietate sau orice alt drept incompatibil cu punerea în aplicare sau cu sfera de aplicare a măsurii și aparținând unei persoane care nu este parte în cauză, partea vătămată poate invoca acest lucru prin introducerea unei acțiuni de scoatere temporară de sub sechestru, în calitate de terț.

Un soț care se află în poziția de terț poate, fără autorizarea celuilalt soț, să își apere drepturile asupra bunurilor proprii sau a bunurilor comune care au fost afectate în mod nejustificat de sechestru.

Dispozițiile legale pe care se bazează acest sistem sunt cele menționate în răspunsul la întrebarea nr. 1.

Căile de atac

Se pot introduce proceduri obișnuite de recurs în fața unei instanțe de apel (*de apelação*) (împotriva hotărârilor pronunțate de o instanță de prim grad de jurisdicție) sau în fața Curții Supreme de Justiție [privind o chestiune de drept (*de revista*)]. Căile de atac ordinare împotriva hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor de executare sunt reglementate de dispozițiile aplicabile procesului de fond.

În general, o cale de atac ordinară este admisibilă numai atunci când cauza are o valoare care depășește suma pentru care este competentă instanța a căreia hotărâre este atacată, iar hotărârile atacate sunt defavorabile recurentului la un quantum care depășește jumătate din suma pentru care este competentă instanța respectivă. În Portugalia, instanța de apel este competentă pentru a soluționa litigiul cu o valoare de până la 30 000,00 EUR, iar instanța de prim grad de jurisdicție – pentru a soluționa litigiul cu o valoare de până la 5 000,00 EUR.

Procedurile de executare prevăd anumite declarații provizorii care pot avea loc sau nu, în funcție de caz – de exemplu, contestații împotriva executării silită prin acțiuni de scoatere temporară de sub sechestru introduse de partea împotriva căreia se solicită executarea, obiecții împotriva sechestrului prezentate de partea împotriva căreia se solicită executarea sau de terți, verificarea și clasificarea creanțelor atunci când există creditori cu o garanție reală asupra activelor puse sub sechestru care solicită plata creanțelor lor din veniturile generate de aceste active puse sub sechestru. O cale de atac se poate întemeia, de asemenea, pe deciziile luate cu privire la aceste declarații provizorii în condițiile prezentate mai sus.

În special, în cadrul procedurilor de executare, căile de atac se întemeiază pe următoarele:

- o decizie de evaluare a descalificării unui judecător;
- o decizie de evaluare a competenței exclusive a unei instanțe;
- o decizie prin care se dispune suspendarea procedurii;
- un ordin judecătoresc prin care se admite sau se respinge orice act de procedură articulat (*articulado*) sau probă;
- o decizie de impunere a unei amenzi sau a unei alte penalități procedurale;
- o decizie prin care se dispune anularea oricărei înregistrări;
- o decizie luată după hotărârea definitivă;
- decizii a căror contestare prin intermediul unei căi de atac împotriva hotărârii definitive ar fi absolut inutilă;
- decizii de suspendare, încetare sau anulare a executării;
- decizii privind anularea vânzării;
- hotărâri privind exercitarea dreptului de prioritate sau de răscumpărare;
- un refuz, chiar și parțial, de a examina cererea de executare;
- un ordin de respingere a cererii de executare.

Calea de atac privind o chestiune de drept se întemeiază pe următoarele:

hotărârile instanțelor de apel pronunțate în apel în cadrul procedurilor de decontare care nu depind de un simplu calcul aritmetic, de verificarea și clasificarea creanțelor sau de contestațiile formulate împotriva executării;

aceasta nu aduce atingere cazurilor în care atacarea hotărârilor la Curtea Supremă de Justiție este întotdeauna admisibilă.

Normele care reglementează căile de atac în cauzele de executare sunt prevăzute la articolele 852-854 din Codul de procedură civilă, care poate fi consultat la acest link: [Codul de procedură civilă](#).

6 Există limitări privind executarea, în special legate de protecția debitorului sau de termene?

Da, există constrângeri legate de protecția debitorului. Unele sunt constrângeri privind sechestrul, altele sunt constrângeri privind executarea care decurg din termenele-limită.

Constrângerile privind sechestrul legate de protecția debitorului constau în imunitatea absolută sau totală împotriva sechestrului, imunitatea relativă împotriva sechestrului și imunitatea parțială împotriva sechestrului asupra anumitor active ale debitorului. Există alte două constrângeri: una legată de protecția activelor comune ale unui cuplu căsătorit atunci când procedura de executare este introdusă doar împotriva unuia dintre soți; și o alta decurgând din principiul proporționalității, potrivit căruia ar trebui puse sub sechestrul doar activele necesare pentru a acoperi datoria și cheltuielile generate de executare. Trecerea timpului poate constitui o limită a executării în cazul prescrierii sau al limitării. După expirarea termenelor în cauză, dreptul a cărui executare este vizată se stinge.

Modul în care funcționează aceste constrângeri legate de protecția debitorului și de termenele-limită sunt explicate în continuare.

Active cu imunitate absolută și totală împotriva sechestrului

Pe lângă bunurile scutite de sechestrul în cadrul unei dispoziții speciale, următoarele beneficiază de imunitate absolută împotriva sechestrului:

- bunuri sau drepturi inalienabile;
- active aflate în proprietatea publică a statului și a altor persoane juridice de drept public;
- obiecte asupra cărora sechestrul ar fi imoral sau nejustificat din punct de vedere financiar, deoarece valoarea lor de piață este nesemnificativă;
- obiecte destinate în mod special manifestării publice a unui cult religios;
- cimitire;
- instrumentele și obiectele care sunt esențiale pentru persoanele cu handicap și pentru tratarea bolnavilor.

Active cu imunitate relativă împotriva sechestrului

Cu excepția cazului în care executarea vizează plata unei datorii cu o garanție reală, activele deținute de stat și de alte persoane juridice de drept public, activele entităților care dețin concesiuni ale lucrărilor publice sau ale serviciilor publice sau activele organizațiilor caritabile, alocate în mod special pentru scopuri de interes public, sunt scutite de punerea sub sechestrul.

Instrumentele de lucru ale părții împotriva căreia se solicită executarea silită și obiectele esențiale pentru exercitarea profesiei sau a formării profesionale sunt, de asemenea, exceptate de la punerea sub sechestrul, cu excepția cazului în care: partea în cauză indică faptul că acestea pot fi puse sub sechestrul; sau în cazul în care executarea silită se referă la plata prețului lor de achiziție sau a costului reparației lor; sau în cazul în care acestea sunt puse sub sechestrul ca active corporale ale spațiilor comerciale.

De asemenea, sunt scutite de la punerea sub sechestrul bunurile care sunt esențiale pentru gospodărie la domiciliul efectiv al părții împotriva căreia se solicită executarea silită, cu excepția cazului în care executarea vizează plata bunurilor în sine sau a costului reparației lor.

Active asupra cărora se poate pune sechestrul parțial

Sunt exceptate de la punerea sub sechestrul: două treimi din cuantumul net al salariilor, remunerațiilor, prestațiilor periodice primite cu titlu de pensie pentru limită de vârstă sau orice alte prestații sociale, asigurări, indemnizații de accident sau anuitate sau orice alte plăți de natură similară care asigură subzistența debitorului.

În scopul calculării părții nete a plăților menționate anterior, nu se iau în considerare decât contribuțiile care sunt prevăzute de lege.

Această imunitate împotriva punerii sub sechestrul are o limită maximă echivalentă cu trei salarii minime pe economie la data fiecărei puneri sub sechestrul și o limită minimă, în cazul în care debitorul nu dispune de alte venituri, reprezentând echivalentul unui salariu minim pe economie.

Limitele menționate mai sus nu se aplică în cazul în care creanța executată este destinată întreținerii, caz în care o sumă echivalentă unei pensii necontributive complete are imunitate împotriva punerii sub sechestrul.

Se exceptează de la punerea sub sechestrul a banilor sau a soldurilor bancare o sumă echivalentă cu salariul minim pe economie sau, în cazul obligațiilor de întreținere, o sumă echivalentă unei pensii necontributive complete. (Această imunitate împotriva punerii sub sechestrul și imunitatea parțială menționată anterior nu sunt cumulative)

După ce a evaluat cuantumul și natura creanței executate, precum și nevoile părții împotriva căreia se solicită executarea silită și ale familiei sale, instanța poate, în mod excepțional și la cererea părții împotriva căreia se solicită executarea, să reducă, pentru o perioadă pe care o consideră rezonabilă, partea din venitul său pe care se poate pune sechestrul și poate chiar să o scutească total pentru o perioadă de cel mult un an.

Imunitate împotriva popririi unor sume de bani sau depozite bancare

Sumele de bani sau depozitele bancare rezultate în urma satisfacerii unei creanțe care are imunitate împotriva sechestrului au, la rândul lor, imunitate împotriva sechestrului, în aceleași condiții ca și creanța inițială.

Limitele aplicabile sechestrului asupra bunurilor comune în cadrul procedurilor de executare introduse împotriva unuia dintre soți

Atunci când activele deținute în comun de un cuplu căsătorit sunt puse sub sechestrul în cadrul unei proceduri de executare îndreptate împotriva unuia dintre soți întrucât se consideră că partea împotriva căreia se solicită executarea silită nu deține suficiente active, soțul debitorului este înștiințat că poate să solicite, în termen de 20 de zile, separarea legală a activelor sau să adauge un certificat care confirmă că o astfel de acțiune este pendinte, fiind deja solicitată separarea activelor; în caz contrar, procedura de executare silită este îndreptată asupra bunurilor comune.

Odată ce solicitarea de separare a activelor a fost conexasă sau certificatul a fost adăugat, executarea se suspendă până când are loc partajul. Dacă în urma partajului bunurile puse sub sechestrul nu îi revin părții împotriva căreia se solicită executarea silită, alte active care i-au revenit acestei părți pot fi confiscate și sechestrul anterior rămâne valabil până când se efectuează noul sechestrul.

Normele generale privind bunurile care pot fi confiscate și limitele sechestrului sunt prevăzute la articolele 735-747 din [Codul de procedură civilă](#).

Limitele punerii sub sechestrul din perspectiva proporționalității

Sechestrul se limitează la activele necesare pentru a se acoperi creanța care trebuie executată silit și costurile aferente. Aceste costuri sunt estimate, în scopul punerii sub sechestrul și fără a aduce atingere eventualelor decontări ulterioare, la 20 % din valoarea care face obiectul executării dacă aceasta se încadrează în intervalul valoric pentru care este competentă instanța districtuală, la 10 % dacă această valoare este mai mare dar până la de patru ori valoarea pentru care este competentă curtea de apel și la 5 % dacă este mai mare decât această din urmă valoare. Instanța districtuală este competentă pentru a soluționa litigiul cu o valoare de până la 5 000,00 EUR, iar curtea de apel pentru a soluționa litigiul cu o valoare de până la 30 000,00 EUR (sume valabile în 2021, la data revizuirii prezentei fișe informative). Cele două valori sunt prevăzute la articolul 44 din Legea nr. 62/2013 din 26 august 2013, care poate fi consultată prin intermediul acestui [link](#).

Limitele aplicabile executării care decurg din termenele de prescriere

În general, protecția judiciară (a cărei existență sau stabilire depinde de voința părților) face obiectul unei prescrieri temporale atunci când nu este exercitată în perioada de timp stabilită de lege.

Instanța nu poate să se sesizeze din oficiu în legătură cu împlinirea unui termen de prescriere. Pentru ca un termen de prescriere să producă efecte, acesta trebuie invocat, cu titlu judiciar sau extrajudiciar, de persoana care beneficiază de acesta, de reprezentantul său sau, în cazul în care persoana nu dispune de capacitatea necesară, de către procuror.

Atunci când termenul de prescriere expiră, beneficiarul (debitorul) poate refuza să efectueze plata sau poate să conteste, în orice mod, exercitarea dreptului prescris. În cazul în care procedura de executare silită s-a introdus împotriva persoanei în cauză, debitorul împotriva căruia se solicită executarea poate prezenta o obiecție împotriva executării prin intermediul unei acțiuni de scoatere temporară de sub sechestrul întemeiată pe termenul de prescriere. Termenul pentru prezentarea obiecțiilor împotriva executării este de 20 de zile de la citație.

Cu toate acestea, un debitor nu poate solicita recuperarea (returnarea) plății unei rate pe care a efectuat-o în mod voluntar pentru a respecta o obligație care face obiectul prescrierii temporale, chiar dacă aceasta a fost efectuată fără să se aibă cunoștință de termenul de prescriere. Această regulă se aplică tuturor formelor de satisfacere a dreptului care face obiectul prescrierii temporale, precum și recunoașterii acestuia sau furnizării de garanții.

Termenul de prescriere poate fi invocat împotriva părții care solicită executarea de către creditorii debitorului și de către terți care au un interes legitim de a-l declara, chiar și atunci când debitorul a renunțat la acesta. Cu toate acestea, în cazul în care debitorul renunță la termenul de prescriere, acesta poate fi invocat de creditorii numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de dreptul civil pentru o acțiune revocatorie (*impugnação pauliana*).

Dacă, în cazul în care debitorul este acționat în justiție, acesta nu invocă termenele de prescriere, iar instanța pronunță o hotărâre împotriva sa, hotărârea definitivă nu afectează dreptul recunoscut al creditorilor acestuia.

Termenul normal de prescriere este de 20 de ani, dar există și termene de prescriere mai scurte.

Următoarele fac obiectul unui termen de prescriere de cinci ani:

- renta viageră și chiriile pentru teren;
- taxele de închiriere plătite de chirias, chiar și atunci când sunt plătite o singură dată;
- chiriile pentru locațiunea pe termen lung;
- dobânzile prevăzute prin contract sau prin lege, inclusiv dobânzile brute și dividendele societăților;
- ratele de amortizare a capitalului plătite cu dobândă;
- plățile de întreținere datorate;
- și orice alte plăți care se reînnoiesc periodic.

Legea stabilește termene de prescriere teoretice (bazate pe prezumția de conformitate) în următoarele cazuri:

creanțele unităților care furnizează cazare, alimente sau băuturi, pentru cazarea, alimentele sau băuturile furnizate, se prescriu după șase luni, fără a aduce atingere termenului de prescriere de doi ani indicat mai jos;

creanțele unităților care furnizează cazare sau cazare și alimente sau băuturi elevilor/studentilor se prescriu după doi ani, la fel ca și creanțele unităților care furnizează instruire, educație, asistență sau tratament asociate cu serviciile prestate;

creanțele comercianților asupra obiectelor vândute unei persoane care nu este comerciant sau asupra obiectelor care nu sunt destinate activității sale se prescriu după doi ani, la fel ca și creanțele persoanelor angajate la nivel profesional într-un sector având ca obiect furnizarea de bunuri sau produse, executarea de lucrări sau gestiunea afacerilor unei alte părți, inclusiv cheltuielile suportate, cu excepția cazului în care serviciul respectiv este destinat activității industriale a debitorului;

creanțele asupra serviciilor furnizate în cadrul exercitării profesiilor liberale și pentru rambursarea cheltuielilor aferente se prescriu după doi ani.

Atunci când este implicat un termen de prescriere descris în dreptul civil drept o prezumție de prescriere, se aplică următoarele reguli:

prezumția de conformitate prin expirarea termenului de prescriere poate fi contestată numai prin confirmarea de către debitorul inițial sau persoana căreia i s-a transferat creanța prin succesiune;

recunoașterea extrajudiciară este valabilă numai în formă scrisă;

se consideră că o creanță a fost recunoscută dacă debitorul refuză să depună mărturie sau să depună jurământ în fața instanței sau întreprinde orice acțiuni juridice incompatibile cu prezumția de conformitate.

Prescrierea drepturilor recunoscute printr-o hotărâre judecătorească sau printr-un titlu executoriu funcționează după cum urmează:

atunci când legea stabilește un termen de prescripție mai scurt, chiar dacă acesta este doar prezumat, pentru un alt drept decât cel obișnuit, dreptul face obiectul acestui termen de prescripție din urmă, dacă supraviețuiește unei hotărâri judecătorești care a obținut autoritate de lucru judecat și prin care se recunoaște dreptul sau unui alt titlu executoriu;

cu toate acestea, atunci când hotărârea judecătorească sau un alt titlu executoriu se referă la rate care nu sunt încă scadente, termenul de prescriere aplicabil rămâne, în raport cu aceste rate, termenul mai scurt.

Codul civil stabilește norme privind începutul perioadei de prescriere, suspendarea și întreruperea acesteia. Atunci când există motive pentru suspendare (de exemplu, minori, serviciu militar, forță majoră, culpa debitorului), perioada de prescriere nu începe sau nu curge. Atunci când o perioadă de prescriere este întreruptă, timpul scurs nu se mai ia în calcul și începe să curgă o nouă perioadă de prescriere.

Un creditor interesat să întrerupă o perioadă de prescriere poate face acest lucru utilizând sau invocând una dintre acțiunile următoare: citația sau notificarea judiciară pentru orice act care exprimă, direct sau indirect, intenția de a exercita dreptul, indiferent de tipul de procedură la care se referă actul și chiar dacă instanța nu are competență în acest sens. În cazul în care citația sau notificarea nu este efectuată în termen de cinci zile de la solicitare, pentru motive care nu sunt imputabile solicitantului, perioada de prescriere va fi întreruptă după cinci zile.

Anularea citației sau a notificării nu împiedică întreruperea prevăzută în paragrafele precedente.

În sensul prezentului articol, orice alt mijloc judiciar prin care se oferă informații despre acțiunea persoanei împotriva căreia se poate exercita dreptul este considerat echivalent cu o citație sau cu o notificare.

un acord arbitral care întrerupe perioada de prescriere aferentă dreptului invocat;

recunoașterea dreptului în fața titularului în cauză de către persoana căreia i se poate opune exercitarea dreptului;

recunoașterea tacită va fi relevantă numai atunci când rezultă din evenimente care exprimă fără echivoc o astfel de recunoaștere.

Întreruperea unei perioade de prescriere are următoarele efecte (cu excepția cazului în care legea prevede în mod specific altfel):

tot timpul scurs anterior nu este luat în considerare;

o nouă perioadă de prescriere începe să curgă de la acțiunea de întrerupere;

noul termen de prescriere are o durată egală cu cea a termenului de prescriere inițial.

Limitele aplicabile executării care decurg din termenul de decădere

Atunci când, în temeiul legii sau prin voința părților, un drept trebuie să fie exercitat într-o anumită perioadă, se aplică normele privind termenele de decădere, cu excepția cazului în care legea menționează în mod expres că se aplică termenele de prescriere.

Decăderea poate fi împiedicată numai prin îndeplinirea, în termenul legal sau contractual, a actului căruia legea sau contractul îi conferă efect impeditiv.

Simpla propunere de efectuare a unei acțiuni declarative sau executorii împiedică decăderea, fără a fi necesară citarea debitorului. Dacă este vorba de un termen stabilit pe baza unui contract sau a unei dispoziții din dreptul aplicabil, decăderea este împiedicată și dacă intervine recunoașterea dreptului de către persoana împotriva căreia trebuie exercitat.

Termenul de decădere poate fi suspendat sau întrerupt numai în cazurile în care legea prevede acest lucru și, dacă legea nu stabilește nicio altă dată specifică, termenul de decădere începe din momentul în care drepturile pot fi exercitate în mod legal.

Instanța verifică din oficiu dacă a intervenit decăderea și aceasta poate fi invocată în orice etapă a procedurii dacă se referă la drepturi inalienabile. Dacă decăderea se referă la drepturi disponibile în temeiul cărora se introduce procedura de executare, decăderea trebuie să fie invocată de persoana care beneficiază de aceasta (în principiu, debitorul/parte a împotriva căreia se solicită executarea).

Definiția și efectele termenului de prescriere și ale datei de expirare sunt prevăzute la articolele 309-340 din Codul civil, care poate fi consultat prin intermediul acestui [link](#).

N.B.:

Punctul de contact al Rețelei judiciare europene în materie civilă, instanțele sau alte organisme și autorități nu sunt obligate să ia în considerare informațiile cuprinse în prezenta fișă informativă. Vă recomandăm să consultați legislația în vigoare. Informațiile prezentate sunt actualizate în mod regulat, în funcție de modificările legislative și ale jurisprudenței.

Această pagină face parte din portalul [Europa ta](#).

Ne-am bucura să primim [feedbackul](#) dumneavoastră cu privire la utilitatea informațiilor furnizate.

This webpage is part of an EU quality network

Ultima actualizare: 20/12/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați [avizul juridic](#).